

Andrzej Stelmach

## ORGANIZACJE MŁODZIEŻOWE ZACHODNIONIEMIECKICH PARTII PARLAMENTARNYCH

W Republice Federalnej Niemiec działa kilkanaście różnych organizacji i związków młodzieży. W niniejszym opracowaniu zajmę się tylko takimi, które są formalnie lub programowo związane z partiami zachodnioniemieckimi mającymi swą reprezentację w parlamencie RFN - Bundestagu.

System partyjny RFN, formalnie wielopartyjny, ma wyraźną tendencję do zmierniania w kierunku systemu dwupartyjnego. Istnieją bowiem w Republice Federalnej Niemiec dwie partie, które mają faktyczne szanse na zdobycie władzy. Są to: Socjaldemokratyczna Partia Niemiec /Sozialdemokratische Partei Deutschlands - SPD/ i partie chrześcijańsko-demokratyczne występujące w tzw. bloku unijnym - Unia Chrześcijańsko-Demokratyczna /Christlich-Demokratische Union - CDU/ i Unia Chrześcijańsko-Społeczna /Christlich-Soziale Union - CSU/, działająca wyłącznie na terenie Bawarii. Ponieważ partie te nie są w stanie samodzielnie sprawować władzy, gdyż nie potrafią uzyskać zdecydowanej przewagi w wyborach, pozwalającej na samodzielne utworzenie rządu, wchodzi w koalicję ze sobą /tzw. wielka koalicja SPD-CDU/CSU z 1966 r.<sup>1</sup> / lub z trzecią co do wielkości partią zachodnioniemiecką - Wolną Partią Demokratyczną /Freie Demokratische Partei - FDP/. Pozostałe partie polityczne, z wyjątkiem tzw. Partii Zielonych, nie mają praktycznie szans na uzyskanie sukcesu wyborczego.

Trzy wymienione wyżej ugrupowania polityczne mają wyraźnie określony charakter ideowy i polityczny. Reprezentują określone kręgi społeczeństwa. Różnice ideologiczne i programowe z biegiem lat uległy jednak bardzo silnemu zatruciu. Następuje stopniowy proces dezideologizacji partii politycznych. Przechodzą one coraz bardziej na pozycje partii ludowych /Volkspartei/. Ich głównym celem jest nie walka o urzeczywistnienie ideologii i programu, lecz szybki i jak największy sukces wyborczy<sup>2</sup>. Temu celowi podporządkowano całą polityczną i organizacyjną działalność partii. Jak twierdzi K. Nowak: "wszystkie partie reprezentowane obecnie w Bundestagu mają w chwili obecnej charakter partii ludowych i w programie ideowym zakładają one współistnienie różnych światopoglądów oraz burżuazyjnych koncepcji gospodarczych, socjalnych i kulturalnych"<sup>3</sup>.

W celu powiększenia sfery swoich wpływów w społeczeństwie oraz przygotowania nowych kadr wszystkie partie polityczne mają swoje organizacje młodzieżowe. Ich liczba, wielkość i stopień podporządkowania macierzystej partii jest bardzo różny.

Autor jest pracownikiem naukowym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, członkiem Rady Programowej Klubu Myśli Społeczno-Historycznej ZSP w Poznaniu.

Tak więc w SPD, która ma trzy organizacje młodzieżowe, działające w różnych środowiskach, zależność afiliowanych przy niej związków od partii macierzystej jest bardzo duża. Paragraf 10 Statutu SPD z 21 III 1968 r. stwierdza, iż: "dla wszystkich zadań mogą być powołane, zgodnie z wytycznymi zarządu partii, wspólnoty robocze przy odpowiednich organach partii. Kierownictwo tych wspólnot musi być zatwierdzone przez zarząd danego organu partii"<sup>4</sup>. Ten zapis świadczy o bardzo silnym podporządkowaniu kierownictwu partii wszystkich tzw. wspólnot roboczych, w tym również organizacji młodzieżowych. Statut nie wymienia z nazwy żadnej z afiliowanych przy partii organizacji. Na podstawie jego zapisu - obok jedenastu innych "wspólnot roboczych" - działają również: Młodzi Socjaliści w SPD /Jungsozialisten in der SPD/, popularnie zwani Juso, Socjalistyczna Młodzież Niemiec - "Sokol" /Sozialistische Jugend Deutschland Die "Falken"/, Socjaldemokratyczny Związek Wyższych Uczelni /Sozialdemokratischer Hochschulbund - SHB/ oraz prowadząca działalność tylko w Bawarii, a więc o zasięgu lokalnym, Wspólnota Pracy Socjaldemokratycznych Studentów /Arbeitsgemeinschaft Sozialdemokratischer Akademiker/.

Do największych i najbardziej znaczących z tych organizacji należy Juso. Jest to wspólnota robocza młodych - do 35 roku życia - członków SPD, która działa wewnątrz partii. Stanowi ona integralną jej część. W innych organizacjach młodzieżowych będących przybudówkami partii reprezentowanych w Bundestagu taka sytuacja nie zachodzi.

Wprawdzie członkowie Juso działają wewnątrz SPD, ale przynależność do nich nie jest jednoznaczna z przynależnością do partii. Natomiast wszyscy członkowie partii w wieku od 18 do 35 lat automatycznie są członkami Juso, co wcale nie oznacza, że są tu aktywni. Ta największa w RFN organizacja młodzieżowa liczy około 370 tys. członków<sup>5</sup>. Jej struktura organizacyjna jest dostosowana do struktury partii. Również skład socjalny Juso odzwierciedla w przybliżeniu skład społeczny socjaldemokracji zachodnioniemieckiej. Na uwagę zasługuje jednak fakt, iż w robotniczej w swym charakterze organizacji zaledwie jedną czwartą stanowią robotnicy. Znakomita większość należącej do Juso młodzieży to pracownicy /urzędnicy i pracownicy umysłowi/<sup>6</sup>, co odpowiada charakterowi partii socjaldemokratycznej.

Mimo że Juso jest częścią składową SPD i formalnie ściśle podlega władzom partii, często się zdarza, iż organizacja ta prezentuje program i poglądy daleko odbiegające od oficjalnej linii partii. Już dawno Młodzi Socjaliści uwolnili się od obowiązku respektowania wytycznych SPD dotyczących np. spraw organizacyjnych. Uzyskali także możliwość wpływania na kształtowanie programu i działalności SPD. Często zdarza się, iż zajmują stanowiska przeciwstawne wobec oficjalnych wytycznych i dyspozycji partii, co powoduje szereg konfliktów między kierownictwem SPD i przywódcami młodzieży partyjnej. Szczególnie ostre konflikty zarysowały się w latach tzw. rewolty studenckiej /1965-1969/. Młodzi Socjaliści nigdy nie inspirowali tych

wydarzeń, ale niektóre z ich organizacji terenowych brały czynny udział w demonstracjach i walkach ulicznych. Punktem spornym między Juso a SPD była również problematyka "wschodnia" i "niemiecka". Młodzi Socjaliści wywierali silny wpływ na rząd w celu podjęcia rozmów normalizacyjnych z NRD. Krytykowano również macierzystą partię za rezygnację z klasowego charakteru i przechodzenie na pozycje partii drobnomieszczańskiej. W Juso oceniano to jako koncentrowanie się partii wyłącznie na uzyskaniu sukcesu wyborczego. Wiele kontrowersji i zastrzeżeń wśród młodzieży partyjnej budzi również faktyczne wycofanie się SPD z walki o przemiany ustrojowe w RFN i przejście na drogę reformizmu.

Komisja federalna Juso wyraziła swój krytyczny stosunek do uchwały SPD wykluczającej jakąkolwiek możliwość współpracy z komunistami. Uchwalony przez zarząd partii i radę partyjną 27 II 1970 r. dokument jasno precyzuje różnice między socjaldemokracją a komunizmem i stanowi reakcję kierownictwa partii na częste kontakty Juso z DKP i jej organizacjami młodzieżowymi oraz na podejmowanie przez nie wspólnych akcji<sup>7</sup>.

Chcąc krótko ocenić rolę, jaką odgrywa Juso w SPD, należy stwierdzić, że jest to organizacja skupiająca lewicową część młodej generacji partii. Młodzi Socjaliści są dla partii socjaldemokratycznej w RFN przede wszystkim partnerem w wypracowaniu programu politycznego SPD. Charakterystyczny dla Juso jest również krytyczny stosunek do macierzystej partii. Mimo formalnie ścisłego podporządkowania Młodych Socjalistów SPD, a nawet uzależnienia ich od partii, organizacja ta zachowała dużą odrębność - zarówno organizacyjną, jak też przede wszystkim programową<sup>8</sup>.

Socjaldemokratyczna Partia Niemiec ma również swoje organizacje młodzieżowe w środowisku studenckim. Początkowo był to Socjalistyczny Związek Studentów Niemieckich /Sozialistischer Deutscher Studentenbund - SDS/, który przysparzał partii sporo kłopotów. Była to organizacja wyraźnie bardziej lewicowa od SPD. Partia postanowiła zdecydowanie odciąć się od "krnąbrnej" organizacji młodzieżowej, toteż - pomimo protestów Juso - zarząd partii podjął w lipcu 1961 r. decyzję o wstrzymaniu subwencjonowania SDS, a w listopadzie tego samego roku zakazał członkom SPD przynależności do SDS. Jednocześnie w maju 1961 r. SPD powołała nową organizację studencką: Socjaldemokratyczny Związek Wyższych Uczelni /Sozialdemokratischer Hochschulbund - SHB/<sup>9</sup>. W latach siedemdziesiątych organizację tę spotkał los podobny do losu jej poprzedniczki. Znalazła się w opozycji w stosunku do swojej partii. Musiała zmienić nazwę na "socjalistyczny" i pozbawiona została przez SPD subwencji. Oprócz spraw typowo środowiskowych organizacja zajmuje się problemami demokratyzacji życia i walką z monopolistycznym kapitałem, podejmuje również działania zmierzające do zjednoczenia wszystkich sił lewicy w RFN. Nie cofa się przed współpracą z organizacjami komunistycznymi. Znaczący jest także fakt, że około 80% członków SHB stanowią członkowie partii socjaldemokra-

tycznej. Obrazuje to bardzo wyraźnie różnice w poglądach politycznych, jakie istnieją między władzami SPD a jej młodymi członkami.

SPD ma obecnie organizację studencką o nazwie Juso-HSG /Hochschulgruppen/. Jest to integralna część Juso, zrzeszająca młodzież akademicką.

Bardzo rozbudowaną sieć organizacji młodzieżowych mają zachodnioniemieckie partie chadeckie.

Wspólną organizacją młodzieżową CDU i CSU jest Młoda Unia Niemiec /Junge Union Deutschlands - JU/, która zrzesza młodych ludzi w wieku od 16 do 35 lat. Zgodnie ze statutem partii unijnych, ma ona status stowarzyszenia CDU/CSU. Jest to określone w §38 statutu z 27 I 1972 r. Również §39 ust. 2 stwierdza, iż urzędujący sekretarz organizacji otrzymuje nominację po uzgodnieniu jej z generalnym sekretarzem CDU/CSU<sup>10</sup>.

Mniejszy stopień formalnej zależności Młodej Unii od CDU/CSU niż np. Juso od SPD jest spowodowany tym, że zrzesza ona członków i sympatyków dwóch organizacyjnie niezależnych od siebie partii macierzystych. Ten fakt bardzo utrudnia skuteczne podporządkowanie organizacyjne zrzeszonej w JU młodzieży CDU/CSU.

Członkostwo w chadeckiej organizacji młodzieżowej nie jest jednoznaczne z przynależnością do partii. Członkiem JU może być również osoba bezpartyjna. W 1970 r. na 120 tys. członków Młodej Unii tylko 53,8% należało jednocześnie do CDU bądź CSU, a w 1979 r. zaledwie około 40% - na prawie 250 tys. członków<sup>11</sup>.

Program Młodej Unii zmieniał się kilkakrotnie. Początkowo założenia polityczne JU były całkowicie zbieżne z pierwszym programem CDU/CSU, zwanym socjalizmem chrześcijańskim. Chadecja szybko jednak odeszła od tego programu, by przejść na pozycje zdecydowanie zachowawcze. JU stała się bardziej dogmatyczna i prawicowa, niż jej macierzysta partia. Tak było w latach pięćdziesiątych i w pierwszej połowie następnego dziesięciolecia. Dopiero w czasie rewolty studentów i młodzieży zachodniej polityczna organizacja młodych chadeków wycofała się z części lansowanych wcześniej skrajnie prawicowych poglądów.

Poważnym wstrząsem dla Młodej Unii była porażka CDU/CSU w wyborach do VI Bundestagu jesienią 1969 r. Po raz pierwszy chadecja niemiecka przeszła wtedy do opozycji.

Ważne wydarzenia polityczne nie mogły nie wpłynąć na działalność młodzieży chadeckiej. Efektem niepokoju, jakie przeżywali członkowie JU, był wynik obrad Zgromadzenia Federalnego tej organizacji, które odbyło się w dniach 6-7 XI 1969 r. w Hamm. Miało ono przełomowe znaczenie dla Młodej Unii, ponieważ zapoczątkowało proces jej przechodzenia na pozycje umiarkowane. Następnym przyjęcia nowego programu było m.in. coraz śmielsze krytykowanie programu i działalności CDU/CSU.

Kolejnym krokiem naprzód był program przyjęty przez JU w 1974 r. Twórcą nowej koncepcji politycznej Młodej Unii był jej przewodniczący Matthias Wissmann, który chcąc uatrakcyjnić i zradykalizować program organizacji, wystąpił z koncepcją "trzeciej drogi między kapitalizmem a socjalizmem". Program ten jest w wielu punktach rozwinięciem założeń ideowo-politycznych chadecji z 1947 r., które już dawno zostały porzucone i zapomniane. Ma on wyraźnie reformistyczny charakter. Zawiera przede wszystkim akcenty antymonopolistyczne, domaga się kontroli inwestycji i wzrostu produkcji oraz parytetowego współdecydowania w przemyśle.

Program ten nie znalazł aprobaty w kierownictwie CDU/CSU. Spowodował natomiast ostrą krytykę i ataki na Młodą Unię, zwłaszcza prawicowych kręgów partii. W praktyce nowy program JU nie miał żadnych szans na realizację i na zawsze pozostał tylko w sferze deklaracji.

Młoda Unia nie spełniła pokładanych w niej nadziei na pozyskanie młodzieży dla programu chadecji. Lansowana polityczna koncepcja "trzeciej drogi" i krytyka wszystkiego, co w najmniejszym chociażby stopniu wiąże się z socjalizmem, nie przysiosły spodziewanych rezultatów. Wśród młodych wyborców znacznie większe poparcie budzi np. hasło socjalizmu demokratycznego, propagowane przez Juso. Świadczą o tym głosy oddane przez wyborców w wieku 18-25 lat, a więc potencjalnych członków organizacji młodzieżowych, w wyborach do Bundestagu w 1976 r. Na SPD głosowało 54,6% a na partie chadecckie zaledwie 35,3% wyborców z tej grupy wiekowej.

W tej sytuacji chadecja postanowiła podjąć działania na rzecz zyskania wpływów wśród młodzieży uczącej się. W tym celu utworzona została w 1973 r. Chrześcijańsko-Demokratyczna Unia Uczniów /Schüler Union - SU/.

Organizacja zrzesza młodzież szkolną w wieku od 12 do 18 lat. Pod względem organizacyjnym formalnie stanowi podgrupę Junge Union, ale faktycznie jest kierowana bezpośrednio przez Zarząd Federalny i zarządy krajowe CDU, a w Bawarii CSU. Praktycznie nie ma ona ogólnofederalnej władzy<sup>12</sup>, a jej struktury organizacyjne sięgają tylko szczebla krajowego.

Pod dwóch latach SU stała się najliczniejszą polityczną organizacją młodzieżową działającą w środowisku uczniowskim. W 1977 r. jej szeregi wzrosły do ponad 35 tys. członków. Była to sytuacja dotychczas niespotykana w życiu politycznym RFN. Fenomen Unii Uczniów polegał na tym, że organizacja ta, propagująca hasła konserwatywne i skrajnie prawicowe, zażarcie walcząca z lewicą, podejmowała jednocześnie działania bardzo pragmatyczne, mające związek ze sprawami codziennymi uczniów. Wypełniała po prostu lukę, jaką stworzyły ugrupowania lewicowe, zaniedbując tego rodzaju działalność w interesie uczniów.

Młodzież szkolna, pochłonięta swoimi problemami, w znacznie mniejszym stopniu interesuje się polityką, niż jej starsi koledzy. Wielu wstąpiło do SU po prostu ze względów praktycznych. Unia organizuje korepetycje i punkty konsultacyjne, prowadzi porady w zakresie wyboru zawo-

du lub kierunku studiów. Program ideowy i polityczny dla znakomitej większości członków SU ma znaczenie drugorzędne lub żadne. Liczą się korzyści praktyczne, jakie daje przynależność do organizacji.

Chadecja w umiejętny sposób wykorzystuje Unię Uczniów w walce ze swoimi adwersarzami politycznymi. Przedstawia działalność młodych chadeków jako służącą demokratyzacji szkoły i procesu nauczania, chociaż sama jest bardzo daleka od lansowania takich postulatów. Chodzi głównie o dyskredytację działalności uczniowskich organizacji SPD i DKP, którym chadecja zarzuca to, co faktycznie sama uprawia, a więc agitację polityczną i konformistyczną propagandę służącą interesom tych partii.

Chadecja zachodnioniemiecka ma także swoją organizację studencką. Jest nią działający od 1951 r. Związek Studentów Chrześcijańsko-Demokratycznych /Ring Christlich-Demokratischer Studenten - RCDS/. Wprawdzie statut tej organizacji stwierdza, że jest ona niezależna od partii politycznych, ale faktycznie RCDS stanowi studencką przybudówkę CDU i CSU.

Do 1977 r. RCDS miał monopol na reprezentowanie interesów zachodnioniemieckiej chadecji w środowisku studenckim. Mimo że wielu członków RCDS należało również do Młodej Unii, ta ostatnia nie rościła sobie praw do politycznego czy organizacyjnego wkraczania na uczelnie wyższe. Dopiero w 1977 r. JU postanowiła rozszerzyć swoje struktury organizacyjne i wpływy polityczne na środowisko akademickie. Przyczyną takiego kroku była, zdaniem niektórych organizacji JU, zbyt lewicowa polityka RCDS i jej współpraca z organizacjami młodzieżowymi SPD i FDP. W kilku wyższych uczelniach powstały grupy Junge Union. Na skutek ostrego sprzeciwu kierownictwa CDU w stosunku do akcji rozłamowych w środowisku chadecji studenckiej - zaniechano tych prób. Kierownictwo federalne CDU uznało, że w sytuacji politycznej, jaka panuje na wyższych uczelniach, dotychczasowa działalność RCDS gwarantuje należyte stawienie czoła naporowi sił lewicy.

Trzeba tu jeszcze dodać, że partie chadeckie i ich programy polityczne nie mają zbyt wielu zwolenników wśród młodzieży akademickiej. Znacznie większą sympatią cieszą się w środowisku studenckim ugrupowania lewicowe.

CDU i CSU objęły swym oddziaływaniem politycznym wszystkie grupy wiekowe młodzieży. Chadecja ma bardzo silne organizacje młodzieżowe wśród uczniów i młodzieży pracującej. Na ich działalność polityczną i organizacyjną łoży duże środki finansowe i wkłada wiele wysiłku w ich rozwój. W zamian oczekuje, że afiliowane przy niej organizacje młodzieżowe będą przynosiły określone profity swojej macierzystej partii.

Partia Wolnych Demokratów ma dwie organizacje młodzieżowe, które pozostają pod jej wpływami politycznymi. Są to: Liberalny Związek Szkół Wyższych /Liberale Hochschulverband - LHV/, znacznie bardziej lewicowy od swej macierzystej partii, oraz związek grupujący młodzież demokratyczną - Młodzi Demokraci /Jungdemokraten - Judo/.

Formalnie stopień podporządkowania organizacji młodzieżowych partii jest niewielki. Jeśli chodzi o Judo i LHV, nie można mówić o jakiegokolwiek strukturalnej zależności od macierzystej partii. Nie formułują tego żadne normy prawne określające zasady działania FDP. W statucie partii demokratycznej nie wymienia się żadnych stowarzyszeń i organizacji specjalnych. Tylko w normach regulujących zasady działania i członkostwa w Federalnej Komisji Głównej FDP stwierdza się, że czterech przedstawicieli niemieckich młodych demokratów zasiada w niej z urzędu<sup>13</sup>.

Judo działa od 1947 r. i skupia w swych szeregach młodzież w wieku od 18 do 25 lat. Jest to organizacja ściśle powiązana z FDP, nie tyle formalnie, ile faktycznie. Zarówno na szczeblu federalnym, jak i na niższych szczeblach struktury organizacyjnej wielu czołowych działaczy Judo wchodzi w skład organów kierowniczych partii. Wywiera to określony wpływ na program i działalność organizacji, która nie jest tak silna i samodzielna, jak np. Młodzi Socjaliści w SPD. Stąd też FDP ma duży wpływ na swoją organizację młodzieżową w zakresie kształtowania programu i jego realizację. Nie oznacza to oczywiście, że Młodzi Demokraci nie przysparzają swej partii żadnych kłopotów i są jej bezwolnym narzędziem.

Oficjalnym celem działalności Judo jest wychowanie młodzieży w duchu burżuazyjnego liberalizmu i wdrożenie jej do aktywnego życia politycznego. Cele te są przez organizację osiągnięte dzięki aktywnej działalności organizacyjno-politycznej. Jej zadaniem jest głównie pozyskanie zwolenników dla partii, zarówno wśród młodzieży, jak i wśród dorosłych. Celem ostatecznym jest przecież sukces wyborczy, który w obecnej konstelacji politycznej zapewnia FDP udział w rządach koalicyjnych i możliwość dyktowania warunków nie mogącym uzyskać absolutnej większości w wyborach do Bundestagu CDU/CSU i SPD.

Młodzi Demokraci prowadzą również konkretną działalność polityczną. Formułują określone programy społeczne i podejmują akcje na rzecz ich realizacji<sup>14</sup>.

Kongres organizacji, który odbył się w 1978 r., wyraźnie wskazuje na zajmowanie przez Młodych Demokratów realistycznego stanowiska w najważniejszych sprawach państwa. Na tym tle dochodzi często do sporów między kierownictwem FDP a przywódcami jej młodzieżowej przybudówki. Judo nie cofa się również przed, czasem bardzo ostrą i bezkompromisową, krytyką swojej macierzystej partii.

W ostatnim okresie organizacja kładzie bardzo duży nacisk na rozszerzenie bazy swoich członków. Chodzi nie tylko o wzrost ilościowy, ale głównie o rozszerzenie wpływów w różnych środowiskach młodzieżowych. W tym celu podjęta bardzo ożywiona działalność w środowisku młodzieży szkolnej, spodziewając się, że znajdzie w nim wielu zwolenników. W maju 1976 r. zapoczątkowano tzw. liberalną akcję szkolną, której zadaniem było oddziaływanie na młodzież uczącą się. Jej efektem stało się umocnienie pozycji organizacji w środowisku mło-

dzieżowym. Świadczy o tym chociażby fakt, iż w RFN wydawanych jest ponad sto liberalno-demokratycznych gazet i czasopism przeznaczonych dla młodzieży. Ich łączny nakład wynosi około 500 tys. egzemplarzy<sup>15</sup>.

Jak wspomniano wcześniej, Judo nie ma silnych wpływów w macierzystej partii, ale nie sposób nie docenić jej znaczenia jako partnera i współtwórcy programu FDP. Rola, jaką odgrywa ta organizacja w kształtowaniu poglądów politycznych młodego pokolenia, jest niepośrednia, i nie wolno jej pomijać w analizie układu sił politycznych w Republice Federalnej Niemiec.

Organizacją studencką, która podtrzymuje więzi z FDP, jest Liberalny Związek Szkół Wyższych /LHV/. Ta licząca około 5 tys. członków organizacja ideowo i organizacyjnie związana jest z partią liberalną. Nie jest jednak wewnętrznie jednolita. Ściera się w niej kilka frakcji, co nie przeszkadza jej realizować programu partii w środowisku studenckim. LHV wykazuje znaczną aktywność w działaniach na rzecz środowiska akademickiego.

W ostatnim okresie LHV dość często formułuje krytyczne oceny polityki wewnętrznej FDP. Nie są to jednak rozbieżności natury zasadniczej. Organizacja pozostaje na ogół wiernym i lojalnym partnerem swojej partii.

FDP ma jeszcze jedną organizację studencką - Związek Liberalnych Studentów Niemiec /Liberaler Studentenbund Deutschland - LDS/, który ze względu na przejście na pozycje zdecydowanie lewicowe odzegał się od swojej macierzystej partii.

Wszystkie partie parlamentarne w RFN wywierają silny wpływ na swoje organizacje młodzieżowe, dążąc do podporządkowania ich członków swojej ideologii i polityce. Podejmują też szereg działań mających na celu wdrożenie młodzieży do realizacji swojego programu politycznego. Jak widać z powyższego omówienia, nie zawsze to się udaje.

Podstawowym zadaniem każdej organizacji młodzieżowej związanej z partią polityczną jest upowszechnianie jej programu i pozyskiwanie wyborców. Ta funkcja organizacji młodzieżowych w RFN jest szczególnie ważna i mocno eksponowana, ponieważ społeczeństwo zachodnioniemieckie jest stosunkowo słabo zaangażowane w działalność polityczną. Zaledwie 3% obywateli należy do jakiegokolwiek partii politycznej<sup>16</sup>. Z tego do aktywnych członków zaliczyć można zaledwie 1/3 spośród nich. Pozostali tylko formalnie należąc do partii nie angażują się w żadną jej działalność.

Również państwo uznało za konieczne uzyskanie, przynajmniej w pewnym zakresie, kontroli nad działalnością największych organizacji młodzieżowych w RFN. Celowi temu mają służyć pewne formy instytucjonalne. Społeczno-państwową i partyjną kontrolę nad działalnością młodzieżowych przybudówek SPD, CDU/CSU i FDP ma zapewnić powołane w 1950 r. Koło Młodzieży Politycznej /Ring Politischer Jugend - RPJ/, skupiające Jusos, JU i Judo. Koło nie ma charakteru zamkniętego. Inne polityczne organizacje młodzieżowe mogą być przyjęte do niego pod warunkiem udziału w minimum pięciu komitetach krajowych RPJ.

Koło Młodzieży Politycznej nie jest związkiem samodzielnym, reprezentuje jedynie interesy swoich organizacji członkowskich. Decyzje podejmowane przez jego kierownicze gremia muszą zapadać jednogłośnie<sup>17</sup>. RPJ ma pełnić funkcję politycznego organu koordynującego działalność głównych politycznych organizacji młodzieżowych w RFN i sterującego nią. Jego działanie opiera się na zasadzie akceptacji stabilności społecznego i politycznego porządku w państwie. Te zasady stanowiły podstawę stworzenia wspólnych ram instytucjonalnych dla organizacji młodzieżowych, które - tak jak ich macierzyste partie - różnią się od siebie zarówno klasowo, jak i światopoglądowo.

#### PRZYPISY:

<sup>1</sup> W pierwszej dekadzie listopada 1966 r. rozpadła się koalicja rządowa CDU/CSU z FDP. Utworzono tzw. wielką koalicję, składającą się z CDU/CSU i SPD. Kanclerzem został polityk CDU - Kurt Kiesinger, a wicekanclerzem i ministrem spraw zagranicznych Willy Brandt - przywódca SPD. W następnych wyborach do Bundestagu zwyciężyła SPD i utworzyła rząd koalicyjny z FDP.

<sup>2</sup> W Bundestagu wybranym w 1976 r. przynależność wyznaniowa deputowanych przedstawiała się następująco:

Partia	Wyznanie	Katolicy	Ewangelicy	Pozostali
		%/	%/	%/
CDU		61	38	1
CSU		74	26	-
SPD		20	54	26
FDP		14	71	15

Źródło: S. Markiewicz, *Współczesna chrześcijańska demokracja*, Warszawa 1977, s. 103, 104.

<sup>3</sup> K. Nowak, *Partie i ważniejsze organizacje*, w: *Monografia Niemiec współczesnych*. Pod red. G. Labudy, t. 2, Poznań 1965.

<sup>4</sup> Organisationsstatut der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands vom 21 März 1968, "Jahrbuch der SPD 1968/1969", Bonn 1969, s. 485-492.

<sup>5</sup> Zarubieźnyje mołodieżnyje organizacii, Moskwa 1978, s. 87.

<sup>6</sup> Według danych z 1971 r. skład społeczny Juso przedstawiał się następująco: pracownicy umysłowi - 31%, robotnicy - 24%, urzędnicy - 22%, studenci - 7%, wolne zawody i inni - 16%. Wg: L. Meissner, *Młodzi Socjaliści - lewica współczesnej SPD*, "Miesięcznik Litera-

<sup>7</sup> Zarząd SPD, mimo podjętej 14 XI 1970 r. uchwały o odżegnaniu się od komunizmu, faktycznie był zmuszony do tolerowania akcji organizowanych wspólnie przez Juso i komunistów. Tylko w nielicznych przypadkach niezdyscyplinowani członkowie SPD byli karani wykluczeniem z partii.

<sup>8</sup> Szerzej na temat Juso zob.: Sz. Wysocki, SPD w konflikcie z Młodymi Socjalistami, w: Współczesna socjaldemokracja. Wybrane problemy ideologii i praktyki politycznej. Red. J. Gołębiowski, J. Muszyński, Warszawa 1975.

<sup>9</sup> Nazwę podaję za Sz. Wysockim /zob.: Sz. Wysocki, SPD w konflikcie z Młodymi Socjalistami, s. 354/. Natomiast Z. Maciąg, w pracy "System partyjny RFN" na s. 162 wymieniając piętnaście wspólnot pracy w SPD, podaje nazwę jednej z nich jako Socjaldemokratyczna Wspólnota Szkół Wyższych /Sozialdemokratische Hochschul Gemeinschaft - SHG/.

<sup>10</sup> Christlich Demokratische Union, Statut und Finanzordnung, "Politisches Jahrbuch der CDU und CSU 1971", Bonn 1971, s. 22-32. Jest to potwierdzone także w §1 statutu JU.

<sup>11</sup> "Deutsche Tagespost" z 6 XII 1978 r.

<sup>12</sup> Wprawdzie wyłoniono ogólnofederalną reprezentację SU, ale nie wyposażono jej w żadne uprawnienia kierownicze, czy nawet koordynacyjne.

<sup>13</sup> Bundessatzung der Freien Demokratischen Partei vom 1.02.1968, w: B. Zenner, Innerparteiliche Demokratie, Berlin 1962, s. 152.

<sup>14</sup> Młodzi Demokraci podejmowali szereg inicjatyw, które miały na celu wypracowanie stanowiska organizacji w najważniejszych sprawach społecznych. Przybrały one postać następujących opracowań: 1972 r. - "Manifest o równouprawnieniu i emancypacji kobiet", 1973 r. - "Tezy o oddzieleniu Kościoła od państwa", 1974 r. - "Koncepcja ekonomiczna DJD", 1975 r. - "Program polityki w zakresie ochrony zdrowia", 1976 r. - "Koncepcja pracy młodzieży w zagospodarowaniu wolnego czasu" i "Koncepcja reformy społecznego zarządzania".

<sup>15</sup> Por.: Zarubieźnyje młodiożnyje organizacii, s. 89.

<sup>16</sup> W 1981 r. było w RFN 61 641 000 obywateli. Do partii politycznych należało 1 998 270 osób, co stanowi 3,24% ogółu ludności.

<sup>17</sup> Struktura organizacyjno-terytorialna RPJ jest dostosowana do podziału administracyjnego kraju. Najważniejszym organem Koła Młodzieży Politycznej jest Komitet Federalny. W skład Komitetu wchodzi jeden przedstawiciel każdej z trzech członkowskich organizacji. Przewodniczą kolejno wszyscy przedstawiciele.